

Strom roka 2017 – Jabloň domácí – Bošáca Zabudišová

Konsolidovaná výroční správa Obce Bošáca za rok 2017

Mgr. Daniel Juráček
starosta obce

OBSAH	str.
1. Základná charakteristika obce	3
1.1 Geografické údaje	3
1.2 Demografické údaje	3
1.3 Symboly obce	4
1.4 História obce	4
1.5 Pamiatky	6
1.6 Významné osobnosti obce	8
1.7 Výchova a vzdelávanie	9
1.8 Zdravotníctvo	10
1.9 Kultúra	10
1.10 Hospodárstvo	10
1.11 Organizačná štruktúra obce	10
2. Bilancia aktív a pasív za konsolidovaný celok	12
3. Hospodársky výsledok za konsolidovaný celok	13

1. Základná charakteristika Obce Bošáca

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

1.1 Geografické údaje

Kraj: Trenčiansky

Okres: Nové Mesto nad Váhom

Región: Považie

Súradnice: 48°49'43"S 17°50'18"V

Susedné mestá a obce: Zemianske Podhradie, Haluzice, Trenčianske Bohuslavice, Dolné Srnie, Moravské Lieskové

Celková rozloha obce : 1960 ha

Nadmorská výška : 330 m n. m.

1.2 Demografické údaje

Počet obyvateľov : 1380

Hustota obyvateľstva: 69,38 obyv./km²

1.3 Symboly obce

Erb obce:

Vlajka obce:

1.4 História obce

Bošackú dolinu tvoria obce Bošáca, Nová Bošáca, Haluzice, Trenčianske Bohuslavice a Zemianske Podhradie. Uprostred Bošáckej doliny sa nachádza obec Bošáca, ktorá je prvý krát písomne spomenutá roku 1380 s pôvodným názvom „Bosach“. Neskôr v roku 1506 ako Bosacz a v roku 1773 Bosacza, po maďarsky Bosác. Obec je známa najmä krásnymi krojmi, typovo totožnými s krojmi blízkeho Dolného Srnia a Moravského Lieskového. Bošacká dolina bola osídlená už v praveku. Najstaršie nálezy o prítomnosti človeka pochádzajú zo susedných Trenčianskych Bohuslavíc, kde bol objavený tábor lovcov mamutov zo staršej doby kamenej. Po tom ako prebehla neolitická revolúcia, človek sa začal venovať obrábaniu pôdy a chovu zvierat. Musel sa ale usadiť. Najvýznamnejšie nálezisko z neskorej doby kamennej sa nachádza v lokalite „Pohančenišcia“ v Bošáci. Pamiatky z tohto nálezu boli tak významné, že podľa miesta ich nálezu bola pomenovaná mladšia vývojová etapa bádanskej kultúry ako „bošacká skupina“. Bošacká dolina bola osídlená aj v dobe bronzovej, hlavne v mladšej a neskorej dobe bronzovej. Typickým pre toto obdobie je žiarový spôsob pochovávania na popolnicových poliach. Mŕtvych po obrade spopolnili a popol uložili do urny. Žil tu ľud lužickej kultúry popolnicových polí. V Bošáci sa nachádzali pohrebiská v lokalite „Pohančenišča“, smerom na Zábudišovú – lokalita „Kopce“. Hradiská z obdobia lužickej kultúry sa nachádzali nad obcami Dolné Srnie – Hradisko a Zemianske Podhradie - Hradiská. O Hradiskách v Zemianskom Podhradí písal a vykopávky tu robil aj národopisec Jozef Ľudovít Holuby. Na prelome 80. a 90. rokov 20. Storočia sa tu robili archeologické vykopávky, ktoré robil archeologický ústav SAV v Nitre pod vedením Ladislava Veliačika. Osídlenie Bošáckej doliny pokračovalo aj v dobe železnej, jednak v staršej, z ktorej sú tu nálezy ľudu púchovskej kultúry, ako aj mladšej, počas ktorej sa na Slovensku usadili Kelti. Z doliny máme nálezy keltských mincí, hlavne z Trenčianskych Bohuslavíc. Po Keltoch prenikli na naše územie Germáni a Slovensko sa ocitlo v susedstve Rímskej ríše. Z roku 179 je aj rímsky nápis z hradnej skaly neďalekého Trenčína, ktorý hovorí o sídle Laugaricio. V Bošáckej doline sa našlo aj niekoľko rímskych mincí, z čoho možno usudzovať, že tadiaľto prechádzala obchodná cesta. Po príchode Slovanov na naše územie sa aj tu usadilo slovanské obyvateľstvo. Územie bolo súčasťou Veľkej Moravy a po jej zániku v 10. storočí sa postupne stali súčasťou Uhorského štátu.

V roku 1341 zasiahol Uhorsko „Tatársky vpád“, pričom jedna vetva útočiacich Tatárov prechádzala cez Moravu a následne priesmyky v Bielych Karpatoch na Slovensko, aby sa

pokúsili dobyť Trenčín. Je teda pravdepodobné, že do Uhorska vpadli aj cez Bošácku dolinu. Mnohé osady na Považí zanikli, ako aj pôvodná osada Nového Mesta nad Váhom. Po Tatárskom vpáde bol vybudovaný aj opevnený kostol v susedných Haluziciach. Bošáca patrila do Beckovského panstva a ako sme spomínali prvá písomná zmienka je z roku 1380. Názov obce pravdepodobne pochádza od eremitských mníchov, ktorí pravdepodobne žili v Bošáci a mali tu drevený kláštor – bosonohý mních – Bosák.

V 18. storočí prebehla kopaničiarska kolonizácia a boli postupne osídlené podhorské a horské oblasti doliny. Počet obyvateľov Bošáca sa postupne zvyšoval. V roku 1784 tu žilo 2146 obyvateľov, v roku 1900 už 3488 obyvateľov (naproti tomu v Novom Meste nad Váhom v tomto období žilo 5 294 obyvateľov) a v roku 1940 4409 obyvateľov. V roku 1950 dochádza k oddeleniu 24 kopaničiarskych osád od obce Bošáca a vzniká tak nová obec Nová Bošáca. Počet obyvateľov tak v Bošáci výrazne poklesol, na 2494. No najväčší pokles počtu obyvateľov súvisel s budovaním priemyslu na Považí a sťahovaním obyvateľov Bošáca do miest, hlavne Trenčína, Nového Mesta nad Váhom a iných miest. Pokles sa zastavil až na konci 20. storočia, a dnes v Bošáci žije asi 1380 obyvateľov.

Bošáca bola v minulosti sedliackou obcou, naproti tomu v susedných obciach Trenčianske Bohuslavice a Zemianske Podhradie žili i významnejšie šľachtické rody. Dominantným spôsobom obživy bolo poľnohospodárstvo. Okrem tradičných plodín typických pre toto podnebné pásmo ako sú obilniny, zemiaky, zelenina, konope malo v Bošáci tradíciu pestovanie ovocia. V 18. – 19. storočí tu prevládalo aj ovocinárstvo. Sušené ovocie, najmä slivky a hrušky prepravovali povozmi k Váhu, nakladali na plte a odvážali na dolniaky do okolia Komárna, ba aj do Budapešti. Po vybudovaní železnice v roku 1878 využívali hlavne túto dopravu. Známe bolo a aj je výroba ovocných destilátov, najmä „Bošáckej slivovice“. V Bošáckej doline boli taktiež ešte v prvej polovici 19. storočia aj vinohrady. Choroba ale spôsobila, že vinohrady museli byť zrušené. Významní boli i remeselníci. V 19. storočí bolo v Bošáci 11 mlynov. Okrem mlynárov tu pôsobili kolári, stolári, kováči a ďalší remeselníci. Tradíciu v Bošáci má i kultúrna a spolková činnosť. V minulom roku sme si pripomenuli storočnicu ochotníckeho divadla v Bošáci. Taktiež tu spolkovú a športovú činnosť vykonávali spolky Sokol a Orol, ktoré mali v Bošáci svoje telocvične a športoviská. Známe boli najmä sokolské sprievody obcou.

1.5 Pamiatky

Múzeum bošáckej doliny

V strede obce, v susedstve Bošáckej pálenice sa nachádza múzeum skanzenového typu. Jeho brána pre návštevníkov sa prvýkrát otvorila na jeseň v roku 1996. Zakladateľmi múzea sú učitelia na dôchodku Ján Jurák a Adam Rýdzi, ktorí prostredníctvom darov od občanov Bošáckej doliny zriadili a zachovali kultúrno –historický obraz života v našej doline. Ide o pôvodný sedliacky dom. Múzeum pozostáva z podúkolia, zariadenej obytnej časti, hospodárskej časti, stodoly, pivnice a letnej kuchynky. V dome sa nachádza zariadená izba s pôvodným nábytkom, kuchyňa s klasickou murovanou pecou a komora, kde dominujú krosná. V hospodárskej časti je maštal' pre hovädzí dobytok, maštal' pre kozy, chlievik pre ošípané, kurín pre sliepky. Nechýba dielňa domáceho majstra, latrina a hnojová jama. Na dvore je vybudovaný prístrešok z poslednej stojacej stodoly v Bošáci, so zachovaním osobitnej väzby dreva. V stodole je hospodárske zariadenie potrebné pre vykonávanie rôznych poľnohospodárskych prác, ako vozy, sečkovica, mlátačka... V peknej letnej kuchynke je vystavaný kotol na varenie slivkového lekváru. Pivnica v minulosti slúžila na uchovávanie ovocia a zeleniny počas zimných mesiacov. Súčasťou expozície sú aj vzácne bošácke kroje, ktoré sú zdobené ručne šitými výšivkami.

Na výročné sviatky ako sú Vianoce a Veľká noc múzeum ožíva tradíciami a zvykmi, ktoré sú späté s týmto obdobím. Najväčšou poriadanou akciou je kultúrny program na Bošácke hody pod názvom „Čie sú hody? Naše hody!“ Remeselný jarmok, vystúpenia folkloristov a sprievodné akcie ako pečenie domáceho chleba, varenie slivkového lekváru, slivkové guľky... sú potešením pre všetkých obyvateľov i návštevníkov Bošáckych hodov.

Rímsko-katolícky kostol nanebovzatia Panny Márie

Farský kostol Nanebovzatia Panny Márie v Bošáci bol vybudovaný v rokoch 1729-1733 v neskorobarokovom slohu ako jednolod'ový, so svätyňou trojbokého záveru a predstavenou vežou. Vonkajšie murivo je členené lizénami (zvislý plochý výstupok, napodobňujúci stĺp na čelnej strane budovy bez hlavice a pätky).

Veža kostola má helmovité zastrešenie s nadstavenou laternou (malá nadstavba – vežička na kupole s osvetľovacími otvormi). V lodi kostola sú vsadené piliere, ktoré vytvárajú kaplnkovité priestory. Strop kostola má valenú, lunetovú klenbu, podobne aj priestor pod vežou. Po bokoch sú vybudované pavlače (chórová ochodza). Zo severnej strany kostola, nad sakristiou je oratórium.

Hlavný oltár stĺpovej architektúry je tirolská drevorezba z roku 1928. Je bohato zdobený a zlátený s farebnými plastikami. Uprostred je výjav Nanebovzatej Panny Márie, po stranách sú sochy sv. Augustína a sv. Mikuláša, na vrchole pod korunkou Boh-Otec.

Pôvodný oltár mal uprostred olejomaľbu, vedľa sochy sv. Gregora, Viliama, Alžbety, matky sv. Jána Krstiteľa a Anny. Vo svätyni je zhotovené nové liturgické zariadenie zodpovedajúce duchu Druhého Vatikánskeho koncilu a následnej liturgickej obnovy. Kazateľnica má bohatú

výzdobu s plastikami anjelov, symbolov, na strieške je Pán Ježiš. Krstiteľnica má v pozadí jemne zdobenú dosku so sv. Michalom archanjelom a sv. anjelom strážcom (z kostola na Skalke). Bočné oltáre: zľava oltár Božského srdca Ježišovho so sochami sv. Františka Assiského a sv. Antona Paduánskeho a druhý – oltár sv. Jozefa, so sochami sv. Jána

Nepomuckého a sv. Ignáca Loyolského, pôvodne z kostola na Skalke. Prvé bočné oltáre – sv. Martina a Panny Márie Šaštínskej – Sedembolestnej.

Maľba stropu v lodi kostola je iluzórna – barokizujúca, z roku 1906, dielo majstra Jozefa Hanulu. Pozostáva zo štyroch hlavných výjavov: Najsvätejšia Trojica; skupina svätcov – sv. Andrej-Svorad a Benedikt, Vojtech, Augustín, Cyril a Metod; sv. Štefan uhorský kráľ, Gizela, jeho manželka a bavorská princezná, syn Imrich, ktorý zahynul ako mladý 24 ročný, nitrianske knieža a neskorší uhorský kráľ Ladislav I., Alžbeta, Margita; Panna Mária s Božským

dieťaťom; anjeli oslavujúci Boha a iné symboly a nápisy napr. Venite ad me omnes, et ego reficiam vos („Podťte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním“ Mt 11, 28). Základný kameň kostola bol položený v roku 1729. Kostol bol postavený vďaka štedrosti Mikuláša Príleského, nitrianskeho kanonika (+ 6.5.1730). Kostol je však farským až od 12. decembra 1778, kedy sa vtedajší farár Štefan Terlanday presťahoval aj do pripravenej fary dokončenej v roku 1776. 23. augusta 1789 bol konsekrovaný nitrianskym biskupom Františkom Xaverom Fuchsom.

1.6 Významné osobnosti obce

Eduard Šándorfi – Škrabánek

Narodil sa 5. apríla 1869 v Bošáci, kde jeho otec Ján pôsobil ako učiteľ. Matka rodená Zamcová, pochádzala z Bošáče. Teologické štúdiá absolvoval v Trnave a v Ostrihome. Za rímsko-katolíckeho kňaza ho vysvätili v roku 1892. V rokoch 1892 - 1899 bol kaplánom v Pobeďíme pri Piešťanoch. Od mladosti trpel na reumu a bolesti okolo srdca. Začal ľuďom pomáhať ako liečiteľ už v Pobeďíme, pokračoval v tom a neustále sa zdokonaľoval po celý život. Počas svojho kaplánovania sa zžil s problémami a starosťami biedneho utláčaného slovenského ľudu a ostal verným zástancom chudoby a slobody. Popri povolani kňaza pôsobil ako národný buditeľ a spisovateľ, redigoval a vydával časopisy Kresťan, Posol Svätého Antona. Pod jeho vedením vyšlo 46. číslo tohto časopisu -12. novembra 1899. Od roku 1905 pôsobil vo Vrbovciach, kde 6. januára 1936 zomrel.

Ľudovít Branský

Narodil sa v Bošáci 24. januára 1918. Bol maliar, grafik, ilustrátor, výtvarný pedagóg. Študoval na gymnáziu v Trenčíne a na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave - odbor kreslenia a maľovania. Učitelia mu boli známi maliari, ako napr. prof. Mallý, Benka, Struhár, Mudroch, Schurman a mnohí iní. V roku 1956 pôsobil ako profesor kreslenia. Jeho žiaci, študenti, na neho spomínajú s veľkou úctou. Každého sa snažil pochopiť, každému poradiť a keď to bolo potrebné i pomôcť. V roku 1944 - 46 sa venoval najmä figurálnym námetom.

V krajinárskej tvorbe vychádzal z impresionistického chápania krajiny českého maliara Přemysla Blažíka. Spracoval najmä motívy z rodného kraja Bošáckej krajiny a kopaníc. Viedol tiež amatérske výtvarné krúžky v Trenčíne a v Dubnici nad Váhom. Jeho maliarskymi technikami boli: olej, pastel, kombinovaný pastel a tempera. Svoje obrazy sprístupňoval

verejnosti na výstavách v mestách: Trenčín, Bratislava, Nitra, Piešťany, Tren. Teplice a iných. Mnohé jeho obrazy sú majetkom múzeí v Trenčíne, v Bratislave a v Nitre.

Keby sa Ľudovít Branský dožil vyššieho veku, bol by vytvoril ešte veľké množstvo cenných diel. Žiaľ, dňa 27. V. 1959 tragicky skončil jeho život - v Mníchovej Lehote - vo veku 41 rokov.

Generál Štefan Jurech

Narodil sa 9. júna 1898 v Bošáci. V rokoch 1910 - 1915 študoval na katolíckom gymnáziu v Nitre, a v rokoch 1915 - 1918 študoval na Kráľovskom katolíckom gymnáziu v Trenčíne. Bola to otvorená a poctivá osobnosť, telom a duchom vojak. Počas prvej svetovej vojny bojoval na frontoch v Rumunsku, Taliansku a Francúzku. Stal sa armádnym pridelencom v Budapešti a po skončení tejto misie sa stal veliteľom vzdušnej obrany v Trenčíne.

V roku 1942 bol vymenovaný za veliteľa na východnom fronte. Po roku ho začala podozrievať nemecká polícia pre jeho kontakty so sovietskymi veliteľmi. Štefan Jurech nadväzoval kontakty s armádnym hnutím spoločne s Golianom a Freječnikom. Bol navrhovaný za veliteľa v Slovenskom národnom povstaní. Tento návrh však nebol nikdy prijatý dokonca ani potvrdený. Po vypuknutí SNP bol zajatý nemeckými silami a odvedený najprv do Viedne, do Brna a nakoniec do likvidačného tábora Flossenbug, kde bol odsúdený k smrti. Bol popravený 4. februára 1945. Jeho práca v boji bola dlho ignorovaná. Na pamiatku padlých rodákov z Bošáckej doliny stojí pred základnou školou v Bošáci pamätník SNP.

1.7 Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje Základná škola s materskou školou Ľ.V.Riznera v Bošáci.

Rozpočtová organizácia Obce Bošáca

Riaditeľka: Mgr. Daniela Záhorová

Sídlo: Bošáca č. 396

IČO: 36125083

Tel.č.: 032 / 7781 120

e-mail: zsbosaca@centrum.sk

web: zsbosaca.edu.sk

počet žiakov ZŠ: 206

počet žiakov MŠ: 34

Súčasťou ZŠ s MŠ Ľ.V.Riznera je školský klub detí a školská jedáleň.

Základná škola s materskou školou Ľ.V.Riznera v Bošáci hospodári s vlastnými finančnými prostriedkami a je napojená na rozpočet obce.

1.8 Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytuje:

MUDr. Renáta Raclavská: lekár pre dospelých

MUDr. Monika Ehsanová: lekár pre deti a mládež

1.9 Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje :

- Kultúrny dom
- Múzeum bošáckej doliny
- Obecná knižnica

1.10 Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci :

- Slovenská pošta
- Veterinárna ambulancia – MVDr. Daniel Mago

Najvýznamnejší priemysel v obci :

- Stavebniny – Ján Jurčák
- Bošácka pálenica

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci :

- PD Bošáca

1.11 Organizačná štruktúra obce

Starosta obce: Mgr. Daniel Juráček

Zástupca starostu obce : PaedDr. Daniel Bradáč

Hlavný kontrolór obce: Dušan Kochan

Obecné zastupiteľstvo:

Poslanci obecného zastupiteľstva:

- PaedDr. Daniel Bradáč
- Ing. Michal Kozic
- Ing. Gabriela Baginová
- Katarína Imrichová
- Tomáš Janega
- Pavol Mizerák
- Bc. Jozef Mihala
- Marián Kopunec
- Lýdia Zámečníková

Komisie:

Obecné zastupiteľstvo má zriadené 4 komisie:

- a) finančná, sociálna a pre správu obecného majetku
- b) pre výstavbu, územné plánovanie, poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo
- c) pre školstvo, kultúru, šport, obchod, služby a cestovný ruch
- d) pre ochranu verejného poriadku

Obecný úrad:

Mgr. Martina Hulínková – matrika, evidencia obyvateľstva

Ing. Gabriela Trchalová – účtovníctvo, mzdy, personalistika

Tatiana Helíková – kultúrne činnosti

Pavol Bulejko – údržba objektov a priestranstiev obce

Rastislav Kusenda – vodič, údržba objektov a priestranstiev obce

Rozpočtové organizácie obce:

Základná škola s materskou školou Ľ.V.Riznera v Bošáci

Riaditeľka: Mgr. Daniela Záhorová

Sídlo: Bošáca č. 396

IČO: 36125083

2. Bilancia aktív a pasív za konsolidovaný celok

A K T Í V A

Názov	KS k 31.12.2016	KS k 31.12.2017
Majetok spolu	2 878 865,09	2 791 385,87
Neobežný majetok spolu	2 603 623,73	2 540 420,89
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	0	0
Dlhodobý hmotný majetok	2 602 710,90	2 539 508,06
Dlhodobý finančný majetok	912,83	912,83
Obežný majetok spolu	274 865,11	250 406,54
z toho :		
Zásoby	1 179,76	1480,97
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0	0
Dlhodobé pohľadávky	10 072	4 072
Krátkodobé pohľadávky	5 047,58	6 838,21
Finančné účty	258 565,77	238 015,36
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0	0
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0	0
Časové rozlíšenie	376,25	558,44

P A S Í V A

Názov	KS k 31.12.2016	KS k 31.12.2017
Vlastné imanie a záväzky spolu	2 878 865,09	2 791 385,87
Vlastné imanie	478 920,21	493 802,48
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0	0
Fondy	0	0
Výsledok hospodárenia	478 920,21	493 802,48
Záväzky	509 662,20	586 314,91
z toho :		
Rezervy	900	900
Zúčtovanie medzi subjektami VS	106 044,87	2 983,86
Dlhodobé záväzky	236 753,33	214 064,93
Krátkodobé záväzky	87 799,18	162 595,84
Bankové úvery a výpomoci	78 164,82	205 770,28
Časové rozlíšenie	1 890 282,68	1 711 268,48

3. Hospodársky výsledok za konsolidovaný celok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2016	Skutočnosť k 31.12.2017
Náklady	1 337 667,30	1 381 501,47
50 – Spotrebované nákupy	205 181,05	205 066,34
51 – Služby	135 106,19	100 810,24
52 – Osobné náklady	598 776,03	661 761,02
53 – Dane a poplatky	429	457,60
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	26 602,49	21 782,62
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	358 619,55	381 391,00
56 – Finančné náklady	12 051,88	9 946,65
57 – Mimoriadne náklady	600,81	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	300,30	286,00
59 – Dane z príjmov	0	0
Výnosy	1 376 783,03	1 361 225,37
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	72 875,37	102 964,60
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0	0
62 – Aktivácia	0	0
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	451 639,74	502 607,34
64 – Ostatné výnosy	43 328,73	38 119,91
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	0	0
66 – Finančné výnosy	105,37	115,91
67 – Mimoriadne výnosy	0	0
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	808 833,82	717 417,61
Hospodársky výsledok / + kladný HV, - záporný HV /	39 115,73	-20 276,10

Vypracovala: Ing. Gabriela Trchalová

V Bošáci, 12.6.2018

Prílohy:

Konsolidovaná účtovná závierka: Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky
Výrok audítora ku konsolidovanej účtovnej závierke